

Ìwé Joeli àti Ìjọ Adventist Ojọ Keje ti Laodicea - Nọmbà Mèèédógún

Jeff Pippenger

2025-12-21

Nọmbà Mèèédógún

Mo jiyàn pé ó ẹ̀ pàtàkì láti lóye ibásepò ààmì iran m̀erin p̀elú isẹ̀ iránsẹ̀ òjò àipé, kí a lè ní irètí tí ó dára jùlọ láti mọ̀ itumọ̀ pàtàkì àwọn ẹ̀sẹ̀ m̀erin àkókó ti Joeli orí k̀íní. Joeli n kọ orin ogbà àjàrà, sùgbọ̀n ipèdè àkókó rẹ̀ ni isopò àsọtẹ̀lẹ̀ tí májẹmú p̀elú iran m̀erin.

Ó sì wí fún Ábúrámù pé, Mò dájúdájú pé irú-omọ̀ rẹ̀ yóò jẹ̀ àlejò ní ilẹ̀ tí kí í ẹ̀ tiwọn, wọn yóò sì máa sìn wọn; wọn yóò sì máa p̀on wọn lójú fún odún egbèrún m̀erin. Sùgbọ̀n orilẹ̀-èdè náà p̀elú, èyí tí wọn yóò máa sìn, èmi yóò ẹ̀ idájó rẹ̀: lẹ̀yìn náà wọn yóò sì jáde p̀elú orọ̀ púpọ̀. Ìwọ̀ yóò sì lọ sọdọ̀ àwọn baba rẹ̀ ní àlàáfíà; a ó sì sìn ó ní ojọ̀ ogbó rere. Sùgbọ̀n ní iran k̀erin ni wọn yóò tún padà wá síhín-ín: nítorí pé ẹ̀sẹ̀ àwọn Àmóri kò tì kún. Genesisi 15:13–16.

Ìpínrọ̀ yìí ni àsọtẹ̀lẹ̀ tí a mú ẹ̀ nípasẹ̀ igbè ayé Mósè. Nígba tí iwé Jóeli bèrẹ̀ orin ogbà àjàrà náà nípa títọka sí iran m̀erin ti iparun tí n pò sí i, ó n fi iwé Jóeli bá iran àsọtẹ̀lẹ̀ k̀erin àti ikeyin mu. Ìran náà ni “iran àyànfé” ti Pétèrù, àwọn tí a ti pé jáde kúrò nínú òkùnkùn wá sínú “imọlẹ̀ agbàyanu” Rẹ̀. A fi wọn wé ẹ̀lẹgbé wọn ní ti iran, tí a sojú fún gégé bí iran àwọn paramọlẹ̀. Ìran k̀erin àti ikeyin náà ni a sojú fún nípa Jòhànù, èni tí ó jẹ̀ àmì àwọn egbèrún lónà ogórùn-ún m̀erindínlógòjì, tí “a pè, a sì yàn, wọn sì jẹ̀ olódótó.”

A pé ní 9/11, a yàn nígbà Igbe Àárín Òru, wọn sì jẹ̀ olóótító nígbà isòro òfin Ojọ̀ Àikú, gégé bí àwọn omọ̀ Léfi ti jẹ̀ olóótító nínú isòtẹ̀ egboro màlúú wúrà ti Ááróni àti ti Jeroboamu. Àwọn okàn tí a sọ di mímọ̀ bí fàdàkà nínú Malaki orí kẹta jẹ̀ àwọn omọ̀ Léfi tí a yàn nígbà ihinrere Igbe Àárín Òru, nítorí a mú ididì náà ẹ̀ p̀elú, àti nípa, itújáde Èmí Mímọ̀.

Nínú àpilẹ̀kọ̀ tí ó sáájú, a mú àwọn ilà kan jáde láti inú itàn Mósè, èni tí Sister White fi hàn gégé bí alfa àsọtẹ̀lẹ̀ Bíbélì, èni tí ó sì so mọ̀ Kristi ní ti àsọtẹ̀lẹ̀ gégé bí òmégà àsọtẹ̀lẹ̀ Bíbélì. Mósè ni òkúta ipilẹ̀, Kristi sì ni òkúta òkè. Àwọn méjèjì jẹ̀ àmì idásilẹ̀ kúrò nínú ẹ̀sẹ̀, gégé bí a ti sojú rẹ̀ nínú idásilẹ̀ kúrò ní Ejibiti p̀elú Mósè. Síbẹ̀, gbogbo ifihàn agbára Olórùn tí ó ẹ̀lẹ̀ nípasẹ̀ owó Mósè, ni a kojá lọ jù lọ nígbà tí Kristi fi mú májẹmú náà dúró sìn sìn p̀elú òpò èniyàn fún ọ̀sẹ̀ kan. Mósè ni alfa, Kristi sì ni òmégà, òmégà sì ni nọmbà “22,” alfa sì ni nọmbà “1.”

Ní ibásepò p̀elú Mose, a rí i pé igbàlà tí ó gbilẹ̀ nínú ẹ̀rì àsọtẹ̀lẹ̀ rẹ̀ ni a gbé kalẹ̀ sínú omi. Ìgbàlà rẹ̀ kúrò nínú omi Odò Náílì nígbà ibí rẹ̀, jẹ̀ àpẹ̀rẹ̀ Noa nínú okò. Ìrìbọ̀mi ní Òkun Pupa bá ti Noa àti àwọn méjọ̀ tí wọn wà nínú okò mu, èyí sì tún bá irìbọ̀mi Jošua ní Odò Jódání mu, tí Kristi tún ẹ̀ ní ibi kan náà gan-an. Èrì Mose bèrẹ̀ p̀elú igbàlà ní Odò Náílì, ó sì parí ní etí Odò Jódání. Ìrìbọ̀mi Kristi ni ifiyàn rẹ̀ sí mímọ̀ láti jẹ́rìí fún odún m̀éta àtààbò sáájú ikú Rẹ̀, èyí tí a sojú rẹ̀ ní ibèrẹ̀ ní irìbọ̀mi Rẹ̀. Ní ajínde Rẹ̀, diẹ̀ lára isàn ni ó wà títí di itújáde kíkún ní Pèntèkòsì.

Ìlérí májèṡmú Ọlórún sí aráyé bèrè pèlú Noa, àti pé ìlérí májèṡmú Rẹ̀ sí àwọn ènìyàn tí a yàn nípasẹ̀ Ábúrahámù ní a mú ẹ̀ pèlú Mósè. Mósè, alifa, jẹ̀ àpẹ̀rẹ̀ Jẹ̀sù, omega, ẹnì tí yòò wá láti fí ìdí májèṡmú múlẹ̀ pèlú “òpòlòpò,” kì í ẹ̀ pèlú àwọn ènìyàn tí a yàn nikan. Gégé bí àpẹ̀rẹ̀ Kristi, ibí Mósè bá májèṡmú tí a fí fún Noa mu, pèlú òṣùmàrè gégé bí àmì fún gbogbo ènìyàn. Mósè tún bá májèṡmú tí a fí fún àwọn ènìyàn tí a yàn mu, pèlú ilà gígé gégé bí àmì fún àwọn ènìyàn tí a yàn. Iṣẹ̀ májèṡmú Mósè jẹ̀ pèlú “òpòlòpò,” kì í ẹ̀ pèlú àwọn ènìyàn tí a yàn nikan. Bí kò bá rí bẹ̀, wọn kì yòò ti jẹ̀ kí ọ̀pò ènìyàn aláḍàpò máa yọ̀ wọn lẹ̀nu nígbà gbogbo.

Ní àárín gbogbo oríṣíríṣí “omi idándè” tí a sojú fún ní gbogbo igbésí ayé Mose, iribomi ní Bethabara lórí Odò Jodani so ibèrè itàn májèṡmú Ísírẹ̀lì àtíjọ̀ ní Ilẹ̀ Ìlérí pò mó ọ̀pin itàn rẹ̀, ní ọ̀sẹ̀ nàà nígbà tí Kristi fí jẹ̀rìí májèṡmú nàà fún ọ̀pòlòpò. Iribomi Kristi bá iribomi Ísírẹ̀lì àtíjọ̀ mu, àwọn itàn méjèjèjì sì n sọ̀rọ̀ nípa àjínḍe Rẹ̀ nígbà tí Ó mí ìḍe nínú àwosánmà ọ̀jò, ẹ̀ájú ịṣàn ọ̀jò púpò ní Pentikosti ní àádọ́ta ojú lẹ̀yìn nàà. Gbogbo ilà alfa àti omega ní ti Mose sí Kristi ni a ẹ̀ àfihàn rẹ̀ nínú omi idándè.

“Nínú kíkọ̀ àwọn ọ̀mọ-ẹ̀yìn wọ̀nyí, Jẹ̀sù fí hàn ijẹ́pàtàkì Májèṡmú Láéláé gégé bí ẹ̀lérí sí iṣẹ̀-íránṣẹ̀ Rẹ̀. Ọ̀pòlòpò àwọn tí wọn n jẹ́wọ̀ ara wọn sí Kristeni ní isinsin yíi n kọ̀ Májèṡmú Láéláé sílẹ̀, ní síso pé kò tún ní ilò kankan mó. Sùgbọ̀n bẹ̀ kì í ẹ̀ ẹ̀kọ̀ Kristi. Ó ẹ̀ é ní iyì tó bẹ̀ gégé tí ní igbà kan Ó so pé, ‘Bí wọn kò bá gbọ̀ tí Mósè àti àwọn wòlì, a kì yòò lè yí wọn lókàn padà, bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé ẹnìkan jínḍe kúrò nínú ọ̀kú.’ Lúùkù 16:31.”

“Ohùn Kristi ni n sọ̀rọ̀ nípasẹ̀ àwọn bàbá ñlá àti àwọn wòlì, láti ojú Ádámù tí tí dé àwọn iṣẹ̀lẹ̀ iparí àkókò. A fí Olùgbàlà hàn nínú Májèṡmú Láíláí ní kedere gégé bí a ti fí í hàn nínú Májèṡmú Titun. Ìmólẹ̀ láti inú àkókò isọ̀tẹ̀lẹ̀ ti igbàani ni ó n mú iyè Kristi àti àwọn ẹ̀kọ̀ Májèṡmú Titun hàn ní imúlòlùfẹ̀ àti ẹ̀wà. Àwọn iṣẹ̀ iyanu Kristi jẹ̀ ẹ̀rì ijìnlẹ̀ Ọlórún rẹ̀; sùgbọ̀n ẹ̀rì tí ó lágbára júlọ̀ pé Ọ̀un ni Olùràpadà ayé ní a rí nípa fifi àwọn àsọ̀tẹ̀lẹ̀ Májèṡmú Láíláí wé itàn Májèṡmú Titun.” The Desire of Ages, 799.

Nínú àwọn àpílẹ̀kọ̀ tí n sọ̀rọ̀ lórí iwé Joeli, a ti n “fí àwọn àsọ̀tẹ̀lẹ̀ Majemu Láéláé wé itàn Majemu Tuntun,” bẹ̀ nàà pèlú itàn Ísírẹ̀lì ti ẹ̀mí ti òde-òní. Yálà Majemu Láéláé tàbí Majemu Tuntun, tàbí itàn àwọn àngẹ̀lì mẹ̀ta tí ó bèrè ní 1798, gbogbo àwọn ilà wọ̀nyí ni a ẹ̀ àfihàn wọn gégé bí “ohùn Kristi.” Ẹ̀rì tí a kọ̀ sínú Bíbẹ̀lì àti Ẹ̀mí Àsọ̀tẹ̀lẹ̀ ni ohùn Kristi, àti ohùn Kristi ni ohùn Ẹ̀ni tí í ẹ̀ Ọ̀rọ̀ Ọlórún.

“Ohùn” Ọ̀rọ̀ Ọlórún ni ihìn Ọlórún gégé bí a ti ẹ̀fihàn rẹ̀ nínú Ọ̀rọ̀ Rẹ̀ tí a kọ̀ sílẹ̀. Ihìn Rẹ̀ ní àwọn ojú ikẹ̀yìn ni ihìn ọ̀jò àkẹ̀yìn, ẹ̀yí tí ó ní ọ̀jò àkókọ̀ nínú, lẹ̀yìn ẹ̀yí ni ọ̀jò àkókọ̀ àti ọ̀jò àkẹ̀yìn, gégé bí Joeli.

Johanu Olùṣípáyá dúró gégé bí a sojú ẹ̀gbẹ̀rún mẹ̀rìnlélógórin [144,000] tí wọn padà sí àwọn ọ̀nà àtíjọ̀, nítorí ó gbọ̀ “ohùn” kan lẹ̀yìn rẹ̀. “Ohùn” tí ó wà lẹ̀yìn ni ohùn Kristi “láti ojú Ádámù” lo síwájú.

Mo sì yí padà láti rí ohùn tí n bá mi sọ̀rọ̀. Nígbà tí mo sì yí padà, mo rí ọ̀pá-àtùpà wúrà méje. Ifihàn 1:12.

Eṣe nàà dúró gégé bí iyapa nínú orí kìn-ín-ní, nítorí tí tí di eṣe tó ʃáájú rẹ̀, Johanu wà ní erékùṣù tí a ní pè ní Patmos; ʃùgbòn ní eṣe kejilá ó yí padà, láti igbà nàà lọ sì ni Johanu wà nínú Ibi Mímó tí Ọrun. Nígbà tí ó yí padà, ó ʃe beẹ̀ nítorí pé ní eṣe kẹwáá ó ti gbó ohùn kan láti èyìn.

Mo wà nínú Èmí ní ojú Oluwa, mo sì gbó léyìn mi ohùn nílá kan, bí ti ipè, tí n wí pé, Èmi ni Alfa àti Omega, ẹnì àkókó àti ẹnì ikeyìn: àti pé, ohun tí iwọ bá rí, kọ ọ sínú iwé kan, kí o sì rán án sí àwọn ijọ méje tí n bẹ ní Èṣià; sí Efesu, àti sí Smirna, àti sí Pergamu, àti sí Tiatira, àti sí Sardi, àti sí Filadelfia, àti sí Laodikia. Ìfihàn 1:10, 11.

Jòhànù dúró fún àwọn tí n gbó ohùn Kristi léyìn wọn. Ó gbó ihinrere ipè Jeremiah pé kí wọn padà sí àwọn ọ̀nà àtijọ̀, àwọn ọ̀nà tí àwọn èniyàn búburú kò láti rìn nínú wọn, àti ipè ikilò tí wọn kò láti fetí sí. Jòhànù sì fetí sí i, ohùn tí ó sì wà léyìn rẹ̀ fi ara rẹ̀ hàn gégé bí Alfa àti Omega—Èni nàà tí n ʃàfihàn ọ̀nà tuntun pèlú ọ̀nà àtijọ̀.

Àti ní àárín àwọn ọ̀pá-fitilá méje nàà ni ẹnìkan tí ó dàbí Ọmọ èniyàn, tí a fi aṣọ gígùn dé eṣe wọ, tí a sì fi àmùrè wúrà di í ní àyà. Orí rẹ̀ àti irun rẹ̀ funfun bí irun àgùntàn, funfun bí yinyin; ojú rẹ̀ sì dàbí iná tí n jó; eṣe rẹ̀ sì dàbí idẹ dídán, bí ẹnì pé a ti mú un jó nínú iléru; ohùn rẹ̀ sì dàbí ariwo omi púpọ̀. Ó sì ní iràwò méje ní ọwọ̀ ọ̀tún rẹ̀; idà mímú méji tó mú jáde sì ti ẹnu rẹ̀ jáde; ojú rẹ̀ sì dàbí oòrùn tí n rán ní agbára rẹ̀. Ìfihàn 1:13–16.

Nínú eṣe kejilá, Johanu yí padà, ó sì rí iran nípa Kristi, èyí tí Sister White fi bá iran Kristi tí Daniẹli rí mu, èyí tí ó jẹ iran tí Isaiah, Jeremiah, Ezekiel àti Paul rí.

“Pèlú ifẹkúfẹẹ ọkàn tó jinlẹ ni mo n retí àkókò nàà nígbà tí àwọn iṣẹlẹ̀ ojú Pénítíkòsì yóò tún ṣẹlẹ̀ pèlú agbára tí ó pọ̀ ju ti igbà nàà lọ. Jòhànù wí pé, ‘Mo sì rí angeli miiran sọ kalẹ̀ láti ọrun wá, ẹnì tí ó ní agbára nílá; a sì fi ọgo rẹ̀ tan ayé nàà mólẹ̀.’ Nígbà nàà, gégé bí ó ti rí ní àkókò Pénítíkòsì, àwọn èniyàn yóò gbó ọ̀títọ̀ tí a sọ fún wọn, olúkúlùkù èniyàn ní èdè tirẹ̀.”

“Ọlọrun lè mí iyè tuntun sínú gbogbo ọkàn tí ó n fẹ̀ tokantokàn láti sin Í [Ádámù àti àfonífoji egungun tí Ìsíkiẹ̀lì], ó sì lè fi èyìn iná láti orí pepe kan etí wọn [Aísáyà], kí ó sì mú wọn di ọlọ̀rọ̀ ẹnu nínú iyin Rẹ̀. Egbẹ̀gbẹ̀rùn ohùn ni a ó fi agbára kún láti sọ àwọn ọ̀títọ̀ àgbàyanu ti Ọrọ̀ Ọlọrun jáde. Ahọn aláirọ̀rọ̀ ni a ó tú silẹ̀ [èdè miiran ti Aísáyà], a ó sì mú aláigboyà lágbára láti jẹrìí pèlú igboyà fún ọ̀títọ̀. Kí Olúwa rán àwọn èniyàn Rẹ̀ lówọ̀ láti wẹ̀ tẹ̀npili ọkàn mó kúró nínú gbogbo ibàjẹ̀ [àwọn ọmọ Léfi ti Máláki], àti láti pa isopọ̀ tímótímọ̀ pèlú Rẹ̀ mó, kí wọn lè jẹ̀ alábápín nínú ọ̀jò ikeyìn nígbà tí a bá da a silẹ̀.” Review and Herald, July 20, 1886.

Iran tí a n gbé yèwò yí ní àpèjúwe ohùn Kristi nínú. Nígbà tí Johanu yí padà tí ó sì gbó ohùn Kristi, ó dàbí iró “omi púpọ̀.” Nígbà tí ohùn Kristi bá sọ̀rọ̀ nípa májẹmú Rẹ̀ pèlú èniyàn tàbí pèlú àwọn èniyàn àyànfẹ̀ kan, a máa so ó pọ̀ mó omi púpọ̀. Íránṣẹ̀ Dániẹ̀lì orí keje tí tí dé ọ̀sàn-án ni a tú silẹ̀ ní 1798, léyìn nàà, ní 1989, íránṣẹ̀ Dániẹ̀lì orí kẹwáá tí tí dé kejilá ni a tú silẹ̀. 1798 ní ibàṣepọ̀ pèlú ohùn Odò Ulai, àti 1989 ni ohùn Odò Hiddekel.

“Ìmólẹ̀ tí Dániẹ̀lì gbà láti ọ̀dọ̀ Ọlọrun ni a fi fún un ní pàtàkì fún àwọn ojú ikeyìn wònyí. Àwọn iran tí ó rí lẹ̀bàá etí Ulai àti Hiddekel, àwọn odò nílá ilẹ̀ ʃínàrí, ti n lọ bá yí nínú imùṣe, àti pé gbogbo àwọn iṣẹlẹ̀ tí a ti sọ tẹ̀lẹ̀ yóò ʃe láipẹ̀.” Testimonies to Ministers, 112.

Odò Jòdani ni isopò láàárín itàn májèmu alfa àti itàn májèmu omega ti Ísírèlì igbàani. Ọrò náà, Jòdani, tùmò sí ‘eni tí ñ sòkalè,’ ó sì dúró fún Kristi, ‘Olùsòkalè ñlá náà.’

È jé kí èrò inú yìi wà nínú yín, èyí tí ó sì wà nínú Kristi Jesu pèlú: Èni tí, bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé ó wà ní ìrísí Ọlórún, kò kà á sí ìjyà láti bá Ọlórún dógba: Sùgbón ó sọ ara rẹ̀ di asán orúkọ, ó sì gbé ìrísí iránsẹ̀ wò, a sì dá a ní àwòrán èniyàn: Nígba tí a sì rí i ní ipèdè gégé bí èniyàn, ó rẹ̀ ara rẹ̀ sílẹ̀, ó sì di olùgbòrán títí dé ikú, àní ikú àgbélébùú. Filipi 2:5–9.

Odò Jòdani dúró fún Kristi, “eni isàlèkalè ñlá náà,” àti pé Jòdani ni isopò láàárín itàn alpha àti omega ti àwọn èniyàn Ọlórún tí a yàn, tí a fi ogbà àjàrà kan lé lówó láti tójú. Omi igbàlà Mòsè dúró fún ohùn Kristi, èyí tí a lè gbọ̀ bí ọkàn bá kàn yí padà, kí ó lè gbọ̀ “ohùn tí ñ bẹ̀ lẹ̀yìn wọn,” àti ohùn tí wọn yóò sì gbọ̀ nígba náà ni—ohùn omi púpọ̀. Láti inú ikún-omi Noa títí dé iparun Jerusalemu ní ọdún 70 AD, a fi omi igbàlà hàn gégé bí àwọn àmì ọ̀nà fún àwọn èniyàn májèmu Ọlórún. Àwọn àmì ọ̀nà wònyẹn dúró fún itàn inú ti àwọn èniyàn májèmu ikeyin Ọlórún, egbèrún kan ó lé m̀erìnlélógójì. Omi tí ñ pèsè fún Odò Jòdani ti wá láti inú ìrì àti yinyin tí ó ñ kó jọ nínú àwọn òkè Hẹ̀mòni, tí wọn sì dá àwọn orisun-omi àkòkò Odò Jòdani sílẹ̀.

Orin igòkè ti Dáfidi. Wò ó, ó dára tó sì dùn tó fún àwọn ará láti máa gbé pọ̀ ní isòkan! Ó dàbí òróró iyebíye lóri orí, tí ó sà̀n sòkalè sí irùngbòn, àní irùngbòn Ááróni: tí ó sì sà̀n sòkalè dé etí așọ̀ rẹ̀; Bí ìrì Hẹ̀mòni, àti bí ìrì tí ó sòkalè sòrí àwọn òkè Síóni: nítorí níbè ni Olúwa ti pàșe ìbùkún, àní iyè títí láé. Sáàmù 133:1–3.

Àwọn omi wònyẹn pèlú ni ñ mú ihò àpáta Pani jáde, adágún jìjìn kan, tí a fi sí inú ihò kan tí ó wà ní Panium ti Danieli 11:13–15, àti ní Kesarea Filipi ní ojò Peteru. Orisun omi odò Jòdani pèlú ni ñ mú adágún èșù ti ihò àpáta Pani jáde. Ohùn ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ omi fi hàn pé ìjà ñlá láàárín Kristi àti Satani ti pilẹ̀șè ní àwọn òkè gíga ti àwọn òkè Hermoni.

Èmi sì tún sọ̀ fún ọ̀ pé, Pétèrù ni iwọ̀; àti lóri àpáta yìi ni èmi yóò kọ̀ ijọ̀ mi; àwọn ẹ̀nu-ọ̀nà ọ̀run àpáadi kí yóò sì borí rẹ̀. Mátiù 16:18.

Orúkọ náà “Hermoni” tùmò sí “mímó, iyàsòtò, ifòkànsìn pátápátá, tàbí yíyà sòtò,” ó sì jẹ̀ àmì Ọ̀run, orisun gbogbo omi àti ìbèrẹ̀ ìjà ñlá náà gégé bí a ti sà̀pẹ̀rẹ̀ rẹ̀ nípasẹ̀ “àwọn ẹ̀nubodè ọ̀run àpáadi,” èyí tí ó jẹ̀ àkọ̀lẹ̀ tí Jésù fi kàn ihò àpáta Pan, nígba tí ó wà ní Kesaria Filipi. Nínú àyíká yẹn ni a ti yí orúkọ Simoni Barjona padà sí Peteru. Simoni tùmò sí ‘eni tí ñ gbọ̀,’ Barjona sì tùmò sí ‘omọ̀ àdàbà.’ Simoni jẹ̀ àmì ọkàn tí ó gbọ̀ ihinrere iribomi Jésù tí Èmí Mímó sà̀fihàn ní ìrì àdàbà. Gégé bí èni tí ó gbọ̀ ihinrere iribomi Kristi, a yí Peteru padà, tí ó dúró fún egbèrún m̀erìnlélógórin [144,000]. A fi èdìdì di Peteru nígba tí ó wà ní Paniomu, èyí tí ó jẹ̀ ẹ̀șè kẹ̀tálá sí ẹ̀șè kẹ̀çéçéçé dógún nínú Danieli m̀òkànlá.

Láti inú omi Hẹ̀mòni, odò Jòdani, àpẹ̀rẹ̀ Kristi—eni ñlá tí ó sòkalè—parí ìrinàjò rẹ̀ ní Ọ̀kun Ọ̀kú. Láti Ọ̀run, níbi tí ìrì iyè ti ñ ti wá, Kristi sòkalè sí ikú àgbélébùú, tí Ọ̀kun Ọ̀kú ñ sọ̀jú fún. Etí Ọ̀kun Ọ̀kú ni ilẹ̀ tí ó jinlẹ̀ jùlọ̀ lára ilẹ̀ ayé tí ó hàn síta. Odò Jòdani tí ñ sòkalè ñ sòkalè dé ìpele omi tí ó kéré jùlọ̀ lóri ilẹ̀ ayé, gégé bí Kristi ti sòkalè sí ikú Rẹ̀ lóri àgbélébùú. Láti inú omi iyè sí omi ikú, Odò Jòdani ñ sọ̀jú isòkalè Kristi láti ọ̀run wá sí àgbélébùú.

Àwọn kókó-orò pàtàkì nínú àṣòtélé Bíbélì ní ibáṣepọ̀ pẹ̀lú omi, àti pé àṣòtélé Bíbélì ni ohùn Kristi, èyí tí í ẹ̀ se ohùn ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ omi. Àgbèrè Bábílónì jókòò lórí ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ omi, a sì gbẹ omi Yúfírétì kúrò láti pèsè ọ̀nà sílẹ̀ fún àwọn ọ̀ba ilà-oòrùn, àwọn oníṣòwò àti àwọn ọ̀ba sì dúró ní ọ̀nà jíjìn, wọn n ẹ̀ ṣòfò nítorí pé a ti pa àwọn ọ̀kọ̀ Tàrsìsì run láàárín Òkun; àti pé májẹmú ikú tí àwọn ọ̀mùtí Éfúrémù gbà nígbà tí wọn fi irọ̀ bo ara wọn, ni ikún-omi tí ó borí ohun gbogbo ti òfin ọ̀jọ̀ Àikú ti pòòpù fi di asán.

Nígbà tí Sister White tọ̀ka sí “àwọn odò nílá ti Şínàrí,” ó n tọ̀ka sí Odò Tigris àti Yúfírétì. A lè topasẹ̀ àwọn omi wọ̀nyí padà sí Ọ̀gbà Édeńi, níbi tí wọn ti jẹ̀ odò kẹ̀ta àti ikẹrin tí n jade láti Édeńi.

Orúkọ odò kẹ̀ta ni Hidékeli; èyí ni èyí tí n ẹ̀ ṣàń lọ sí ilà-oòrùn Ásírià. Odò kẹrin sì ni Yúfírétì. Jẹ́nẹ́sìsì 2:14.

Hidékeli ni Tigris, àti pé dájúdájú, Yúfírétì ni Yúfírétì, bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé àwọn akòròyìn itàn òde òní àti àwọn onímò ẹ̀sìn kò fara mọ̀ra lórí èyí. Wọn tẹnu mọ̀ ọ̀n pé Ulai kí í ẹ̀ se odò nílá kan, bí kò ẹ̀ se pé ó jẹ̀ kánà omi tí ọ̀wọ̀ ènìyàn dá ní Pérsia, kí í ẹ̀ se ní Şínàrí. Àwọn aláṣẹ̀ ènìyàn wọ̀nyen kan náà sì dá a mọ̀ pé odò méjì péré tí ó ní itẹ́sìwájú kankan tí a lè so mọ̀ Şínàrí ni Tigris àti Yúfírétì, àti pé wòlú obinrin náà sọ̀ pé Ulai àti Hidékeli ni “àwọn odò nílá ti Şínàrí.”

Àwọn ọ̀rọ̀ wòlú obinrin náà nípa iránṣẹ̀ omi tako àwọn amòye òde-òní, gégé bí àwọn amòye ayé igbàani ẹ̀ se tako iránṣẹ̀ omi Noah. A ti jẹ̀ kí a mọ̀ pé àwọn iran méjèjì tí àwọn odò méjì náà sojú fún wà nínú ilàna imúṣe, nítorí náà, ohun gbogbo tí a sojú fún láàárín àwọn iran méjèjì wọ̀nyí tí a fi hàn nípasẹ̀ “àwọn odò nílá méjì ti Şina,” yóò ẹ̀ se ní kánkán. Iránṣẹ̀ tí ó ní í ẹ̀ se pẹ̀lú àwọn odò wọ̀nyí ni ohùn Kristi, nítorí ohùn Rẹ̀ dàbí ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ omi. Tigris àti Eufrate sojú fún kókó-orò àṣòtélé pàtàkì kan, ẹ̀rí wọn sì ní í ẹ̀ se pẹ̀lú májẹmú tí Mósè alpha gbé kalẹ̀, èyí tí ó jẹ̀ májẹmú kan náà tí Kristi omega fi idí rẹ̀ múlẹ̀.

Nínú àṣòtélé, Tigris dúró fún Asiria, Euphrates sì ni Babiloni. Nínú ibáṣepọ̀ yíi, àwọn méjèjì ni agbára méjì náà, tí Jeremiah ẹ̀ se àfihàn wọn gégé bí àwọn kinniún, àwọn tí yóò kọ̀kọ̀ gbé ijọba àríwá lọ sí igbèkùn, lẹ̀yìn náà sì ni ijọba guúsù.

Israẹli jẹ̀ aguntàn tí a tú ká; àwọn kinniún ti lé e lọ: ní ibèrẹ̀ ọ̀ba Ásírià jẹ̀ ẹ̀ run; àti ní ikeyin Nebukadiresari ọ̀ba Bábílónì yíi ti fọ̀ egungun rẹ̀. Jeremiah 50:17.

Mejèjì Ásírià àti Bábílónì ni àwọn ọ̀tá láti àríwá ní ibáṣepọ̀ pẹ̀lú ọ̀kan yálà nínú àwọn ijọba Ísírelì, nítorí náà wọn jẹ̀ àpẹ̀rẹ̀ ọ̀ba àríwá èkè—agbára pòòpù. Ní ti gidi, iṣe ọ̀ṣelú àti iṣe ẹ̀sìn kan náà ni àwọn agbára méjèjì tí wọn dide láti inú àyíká àṣà kan náà mú ẹ̀ se, ẹ̀sẹ̀n ètò ọ̀ṣelú Ásírià fi iṣàkóso ipínlẹ̀ hàn gbangba jù, nígbà tí Bábílónì tẹnu mọ̀ iṣàkóso ijọ, bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé wọn jọra gidigidi. Róòmù keferi àti Róòmù pòòpù jọ ara wọn ní àwọn ipele kan, ẹ̀sẹ̀n síbẹ̀, Róòmù keferi dúró fún iṣàkóso ipínlẹ̀, Róòmù pòòpù sì dúró fún iṣàkóso ijọ. Ásírià, ní ibáṣepọ̀ àṣòtélé pẹ̀lú Bábílónì, jẹ̀ ijọba iṣàkóso ipínlẹ̀, lẹ̀yìn èyí ni Bábílónì gégé bí agbára tí ó jọra tí ó tẹnu mọ̀ iṣàkóso ijọ. Ásírià sojú fún Róòmù keferi, Bábílónì sì sojú fún Róòmù pòòpù. Gbogbo agbára mẹrin wọ̀nyí ni wọn tẹ̀ ilé mímọ̀ Olórùn àti ogun Rẹ̀ mólẹ̀. Ásírià ní iṣòkan pẹ̀lú Tígírìsì, Bábílónì sì ní iṣòkan pẹ̀lú Yúfírétì. Èyí bá igbẹ̀ Yúfírétì mu nínú iwé Ifihàn, láti pèsè ọ̀nà sílẹ̀ fún àwọn ọ̀ba ilà-oòrùn gégé bí a ti fi iṣẹ̀ Kírúsi hàn ní àpẹ̀rẹ̀ nígbà tí ó darí Yúfírétì kúrò ní ọ̀nà rẹ̀ láti mú Bábílónì ṣubú.

Bábilóni ni Yúfiréti; Ásíríà ni Tígírísi.

Oba àríwá nínú àsoṭélé ṣégún ayé nígbà ìṣòrò òfin Ojọ Àìkú, lẹyìn èyí sì ni ó ṣubú; ṣùgbón a máa n ṣàfihàn ìṣégún nàà gégé bí ikún-omi tí n gbá gbogbo nńkan lọ. Itàn oḅa àríwá, gégé bí a ti ṣàpẹrẹ rẹ nípasẹ Ásíríà àti Bábilóni, ni a fi àwọn odò ṣàmì sí, nítorí ohùn omi púpọ̀ ni a fi n sọ itàn nàà.

Ilẹ̀ tí ó wà láàárín àwọn odò méjèèjì ni a n pè ní Mesopotamia, èyí tí ó tùmọ̀ sí “ilẹ̀ láàárín odò méjì.” Àwọn odò méjèèjì nàà dúró fún agbára àríwá tí Olorun n ló láti bá àwọn èniyàn Rẹ̀ tí wọn ti yapa kúrò lódò Rẹ̀ wí nípa títú wọn ká sí igbèkùn. Oḅan lára àwọn odò kékèkéké tí n sànwọ̀ inú ohùn omi púpọ̀ ni a rí nínú orúkọ nàà “Padanaram,” èyí tí a tọ́ka sí ní igbà mẹwáá péré nínú Ìwé Mímọ̀. Itọ́kasí àkókọ̀ rẹ̀ wà ní ibáṣepọ̀ pẹ̀lú májẹmú, nítorí ó n fi àwọn gbòngbò èjẹ̀ Rebekah, aya Isaaki, hàn. Èṣẹ̀ nàà wí pé:

Isaaki sì jẹ́ oṃo ọ̀dún m̀rínlélógòjì nígbà tí ó gbé Rẹ̀bẹ̀kà ṣe aya, oṃoḅinrin Bẹ̀túeli ará Sírià ti Pádánárámù, arábinrin Labani ará Sírià.

Òpin ogóji ọ̀dún ni a ti fihàn lórí àwọn ẹ̀lẹ̀rìi m̀ta ti Mósè pé ó n darí sí Kádẹ̀si, 1863 àti òfin Ojọ̀-isinmi. Igbéyàwó Ísàkì jẹ́ igbéyàwó májẹmú tí ó n ṣàpẹrẹ̀ igbéyàwó Kristi pẹ̀lú egbèrún kan ó lé m̀rínlélógòjì ní òfin Ojọ̀-isinmi, èyí tí í ṣe 1863, èyí tí í ṣe Kádẹ̀si, èyí tí í ṣe òpin itàn májẹmú ogóji ọ̀dún kan. Rẹ̀bẹ̀kà jẹ́ oṃoḅinrin ará Sírià kan àti arábinrin Lábàni ará Sírià, (eni tí, ní iran tí ó tẹ̀lẹ̀ e nínú itàn májẹmú, fọ̀ májẹmú kan pẹ̀lú Jékòbù oṃo Ísàkì.)

Bẹ̀túeli tùmọ̀ sí “ilẹ̀ idàhoro tàbí ti olùdàhoro,” nítorí nàà Rẹ̀bẹ̀kà jẹ́ oṃoḅinrin “ilẹ̀ olùdàhoro.” Sírià tùmọ̀ sí ilẹ̀ gíga àti pẹ̀tẹ̀lẹ̀, Pádánárámù sì tùmọ̀ sí Mesoopotémíà, tàbí ilẹ̀ àárín. Rẹ̀bẹ̀kà wá láti inú idílẹ̀ èjẹ̀ àwọn ará Sírià tí wọn ti Mesoopotémíà wá, ilẹ̀ gíga àárín “Tígírísi Ásíríà” àti “Yúfiréti Bábilóni,” àwọn tí wọn dúró fún àwọn kinnìun tí Olúwa ló láti tú àwọn aguntàn apẹyindà Rẹ̀ ká. Ilẹ̀ àwọn olùdàhoro ni a so pọ̀ mó ilẹ̀ Olorun nínú igbéyàwó Ísàkì àti Rẹ̀bẹ̀kà. Kì í ṣe àiròtẹ̀lẹ̀ pé ní igbà àkókọ̀ tí a m̀nuba Pádánárámù, àwọn odò méjèèjì wònyí tí n sojú oḅa àsoṭélé ti àríwá, eni tí a ṣàpẹjúwe gégé bí iṣàn omi àkúnnya, ni a kòkọ̀ m̀nuba nínú Jẹ́nẹ̀sìsì 25:20.

Ìsoṓ ilẹ̀ idahoro pẹ̀lú àwọn èniyàn májẹmú Olorun n bá a lọ nígbà tí Jékòbù sá kúrò lódò Ísò, tí ó sì dé ilẹ̀ Lábàni, egbón iyá rẹ̀, níbi tí ó ti ṣiṣẹ̀ fún àkókò méjì ti ojọ̀ 2520 láti lè rí igbéyàwó májẹmú tí ó tẹ̀lẹ̀ e gbà. Igbéyàwó kan parí pẹ̀lú itúká ijọba àríwá Israeli, igbéyàwó kejì nàà sì parí pẹ̀lú itúká ijọba guúsù. Nígbà tí àkókò itúká ti àwọn ijọba méjèèjì nàà, gégé bí tiwọn tọtò, parí ní 1798 àti 1844, igbéyàwó tí Jékòbù ṣiṣẹ̀ láti mú ṣe nípasẹ̀ àkókò méjì ti 2520 ni a mú ṣe, bí oḅo-iyàwó ṣe wá sí igbéyàwó nàà ní October 22, 1844.

Nítorí nàà, ṣé Kristi fẹ́ Léà, tí ó tùmọ̀ sí “àrẹ̀ àti ààrẹ̀,” tàbí ó fẹ́ Rákéli, tí ó tùmọ̀ sí “arinrin-àjò rere”? Léà àti Rákéli dúró fún èyà méjì ti àwọn wúndíá arinrin-àjò, wúndíá kan tí “ó rẹ̀,” àti wúndíá kan tí “ó rin dáadàa” lórí ọ̀nà láti fẹ́ Jékòbù ní October 22, 1844.

“Wọn ní imọ̀lẹ̀ didán kan tí a gbé kalẹ̀ lẹyìn wọn ní ibèrẹ̀ ọ̀nà nàà, èyí tí àngẹ̀lì kan sọ fún mi pé ni ‘igbe ọ̀gànjó.’ Imọ̀lẹ̀ yí n t̀n ká gbogbo ọ̀nà nàà, ó sì n tan imọ̀lẹ̀ sí èṣẹ̀ wọn, kí wọn má bàa kọ̀ṣẹ̀.”

“Bí wọn bá pa ojú wọn mọ sórí Jèsù, ẹni tí ó wà níwájú wọn díẹ, tí ó sì n darí wọn lọ sí ilú nàà, wọn wà láiléwu. Şùgbón láìpé, àwọn kan bèrè sí í rẹ, wọn sì wí pé ilú nàà şì jìnnà gan-an, àti pé wọn ti retí láti ti wọ inú rẹ tẹlẹ. Nígba nàà ni Jèsù máa n fún wọn ní igboya nípa gbígbé apá ọtún rẹ tí ó ní ọgo sókè, àti láti inú apá rẹ ni ìmọlẹ kan ti n jade, tí ó n ri lóri egbé àwọn onidé nàà, wọn sì kígbé pé, ‘Alleluia!’ Àwọn miiran sì fi àifòkànbalẹ sé ìmọlẹ tí ó wà léyìn wọn, wọn sì wí pé kí í şe Ọlórun ni ó ti darí wọn jade dé iwọn yíí. Ìmọlẹ tí ó wà léyìn wọn kú, ó sì fi eşè wọn sílẹ nínú òkùnkùn pípé, wọn sì koşè, wọn pàdànu àfihàn nàà àti Jèsù ní ojú wọn, wọn sì şubú kúrò lójú ọnà nàà sọkalẹ sínú ayé òkùnkùn àti búburú tí ó wà ní isàlẹ.” Early Writings, 15.

Ní ọdún 1844, işisẹ Miléráítì ti Fíládélífià wọ inú igbéyàwó nàà. Igbéyàwó ti October 22, 1844 ya egbé mejì àwọn olùjọsin sọtò, tí Rakeli àti Lea şojú fún. Rakeli dúró fún egbé kan tí ó ti rin irin-àjò lóri ọnà lọ sí igbéyàwó ti October 22, 1844 ní aşeyorí, şùgbón egbé Lea rẹwẹsi. Nígba nàà ni a ya wọn sọtò, ilàna idánwò àngẹli kẹta sì bèrè ní pátó ní ibi tí ilàna idánwò ti Igbe Àárín Ọru parí.

Igbéyàwó nàà ti bèrè, ó sì yẹ kí a parí rẹ pátápátá, kí a sì tún dán án wò léyìn nàà. A parí igbéyàwó nàà ní ọdún 1846, ilàna idánwò angẹli kẹta sì bèrè. Ní ọdún 1849 àti 1850 Olúwa n na ọwọ Rẹ jade ní igbà kejì láti kó àjekù tirẹ jọ. Nígba nàà ni a fi tábilì kejì ti Habakuku sínú itàn, gégé bí a ti şapeşere rẹ nípasẹ ètò kejì ti Àwọn Ọfin. Léyìn tí Mose fọ ètò àkọkọ nàà, a gbé ètò kejì ti àwọn tábilì nàà kalẹ. Àtẹ 1850 rọpò ti 1843, àti ní ọdún 1850, idánwò Ísirelì àtijọ gégé bí iyàwó májẹmú tuntun Ọlórun tẹşiwájú sí Kádẹşì àti 1863.

Ní ọdún 1856, omi púpọ síí láti inú àwọn odò méjèjè nàà wá nípasẹ kálámù Hiram Edson. Ìmọlẹ lóri “àwọn igbà méje” tí ó wá nípasẹ kálámù Edson, ni ìmọlẹ tí àwọn odò méjèjè tí wọn bèrè ẹri àşotẹlẹ wọn ní Ọgbà Édenì şapeşere. Ọgbà Édenì jẹ ààmì işotẹ èniyàn sí ọfin Ọlórun, ibẹ ni omi odò Ulai àti Hiddekel sì ti bèrè irinàjò wọn. Wọn n rin kojá nínú itàn májẹmú, nítorí Ọgbà nàà, ààmì işotẹ, tún jẹ ibi tí a ti pa ọdọ-àgùntàn kan láti pèsè aşọ láti rọpò ewé ọpọtó tí ó wà lóri Ádámù àti Éfà. Itàn májẹmú bèrè pẹlú májẹmú iyè lááárín Ádámù àti Ọlórun. Májẹmú nàà tí igi iyè şapeşere, yorí sí májẹmú tí Ádámù àti Éfà fọ, èyí tí ó dá májẹmú iyè tuntun sílẹ, nígbà tí Ọdọ-àgùntàn tí a pa láti ipilẹ ayé ti pèsè aşọ fún tokotaya nàà tí wọn wà ní ihòhò tí wọn sì sọnu. Àwọn odò méjèjè tí n şàn láti inú Ọgbà nàà, ní ikeyin, di ààmì àwọn agbára tí Ọlórun n lò gégé bí ọpá ibáwí Rẹ.

Ìwọ ará Ásíríà, ọpá ibínú mi ni iwọ, ọpá tí ó wà ní ọwọ wọn sì ni irunú mi. Èmi yòò rán án sí orílẹ-èdè alágbàgbèbe kan, sí àwọn èniyàn ibínú mi ni èmi yòò sì fi aşẹ fún un, láti kó ikógun, àti láti mú ohun ọde, àti láti tẹ wọn mọlẹ bí ẹrẹ ojú ọnà. Isaiah 10:5, 6.

Àwọn odò méjèjè wọnyí şàn jade láti Édenì wọ inú itàn idílẹ Rébékà àti igbéyàwó májẹmú rẹ pẹlú Ísàkì, wọn sì tẹşiwájú dé ọdọ Jékòbù, níbi tí a ti şe aşojú omi àwọn odò méjèjè nàà gégé bí àkókò mejì ọtọtò ti igbà méje. Léyìn nàà, àwọn odò méjèjè kan nàà tún n şàn gba àwọn orí mẹfà ikeyin ti Dániẹlì, níbi tí a ti şe aşojú orí mẹta fún odò kọkọkan. Odò kan n şe aşojú ilọşiwájú imọ tí a tú idì rẹ sílẹ nínú orí keje, kejo àti keşàn-án, odò kejì sì n şe aşojú ilọşiwájú imọ tí a tú idì rẹ sílẹ nínú orí kewáá, kọkànlá àti kejlá.

Àwọn orí keje, kejo àti keşàn-án ni a fi hàn gégé bí iran Ulai, a sì şapẹjúwe Kristi ní ọnà tí ó jora nínú àwọn orí kewáá, kọkànlá àti kejlá. Nínú àwọn iran odò méjèjè, tí a fi àwọn orí mẹta şáfihàn, a şapẹjúwe Kristi gégé bí ẹni tí ó dúró lóri omi.

Ó sì sẹ̀, nígbà tí èmi, àní èmi Dániẹ̀lì, tí rí iran náà, tí mo sì n wá ìtumọ̀ rẹ̀, kiyèsí i, ẹ̀nikan dúró níwájú mi tí irísí rẹ̀ dàbí ti ẹ̀niyàn. Mo sì gbọ̀ ohùn ẹ̀niyàn kan láàárín etí Ulai, ẹ̀ni tí ó kẹ̀, tí ó sì wí pé, Gébúrélì, jẹ́ kí ọ̀kúnrin yìí lóye iran náà. Danieli 8:15, 16.

Iran Kristi nínú orí kẹwáá jọ iran tí Jòhánù rí nínú Ìfihàn orí kííní, àti nínú iran Dániẹ̀lì ti orí kejo, Pálmónì wà lóri omi, gégẹ́ bí Ó ti wà nínú orí kejílá, níbi tí Ó ti wọ̀ aṣọ̀ ọ̀gbò.

“Ní àkókò ìbẹ̀wò Gabrieli, wòlì Dániẹ̀lì kò lè gba ẹ̀kọ̀ sí i; sùgbón ní ọ̀dún diẹ̀ lẹ̀yìn náà, ní fifé láti mọ̀ ohun púpọ̀ sí i nípa àwọn kókó-ọ̀rọ̀ tí a kò tìi ṣàlàyé rẹ̀ ní kíkún, ó tún fi ara rẹ̀ sílẹ̀ láti wá imọ̀lẹ̀ àti ọ̀gbón lódò Ọ̀lórún. ‘Ní ojọ̀ wònyí èmi Dániẹ̀lì n sọ̀fò fún ọ̀sẹ̀ méta pípé. N kò jẹ́ oúnjẹ̀ adun, bẹ̀ẹ̀ ni ẹ̀ran tàbí ọ̀tí wá sí ẹ̀nu mi, bẹ̀ẹ̀ ni n kò fi ọ̀róró kùn ara mi rára... Nígbà náà ni mo gbé ojú mi sókè, mo sì wo, sì kiyèsí i, ọ̀kúnrin kan wà tí ó wọ̀ aṣọ̀ ọ̀gbò, tí a sì fi wúrà dádára ti Úfàsì di ìbàdí rẹ̀. Ara rẹ̀ náà sì dàbí bérílì, ojú rẹ̀ sì rí bí mánámáná, ojú rẹ̀ méjèjèjì sì dàbí fitílà iná, apá rẹ̀ àti ẹ̀sẹ̀ rẹ̀ sì dàbí idẹ̀ tí a ti fà dàn, ohùn ọ̀rọ̀ rẹ̀ sì dàbí ohùn ogunlógò ẹ̀niyàn.’”

“Kí í ẹ̀ ẹ̀ni kékeré ju Ọ̀mọ Ọ̀lórún fúnra rẹ̀ ni ó farahàn sí Dániẹ̀lì. Àpẹ̀júwe yìí jọ̀ èyí tí Jòhánù fi hàn nígbà tí a fihàn Kristi fún un lóri Erékùṣù Pátímọ̀sì. Olúwa wa wá báyí pẹ̀lú ojìṣẹ̀ ọ̀run miiran láti kọ̀ Dániẹ̀lì nípa ohun tí yóò ṣẹ̀lẹ̀ ní àwọn ojọ̀ ikeyin. A fi imọ̀ yìí fún Dániẹ̀lì, a sì kọ̀ ó sílẹ̀ nípa imísí fún àwa tí ọ̀pin ayé ti dé bá.” Review and Herald, February 8, 1881.

Nínú iran Híddékẹ̀lì ti Kristi nínú orí kẹwáá, Kristi wà lóri omi, a sì fi aṣọ̀ línẹ̀ni wọ̀ Ọ̀; nínú iran Úlái náà, Ó sì wà lóri omi. Iran Ìfihàn orí kìn-ín-ní bá iran tí a gbé kalẹ̀ nínú àwọn iran Úlái àti Híddékẹ̀lì mu, níbi tí Sister White ti sọ̀ pé kò jẹ́ “ẹ̀ni miiran bí kò ẹ̀ Ọ̀mọ Ọ̀lórún.” Nígbà tí ó n ẹ̀ idánimọ̀ àngẹ̀lì Ìfihàn orí kẹwáá, ó sọ̀ pé àngẹ̀lì náà kò jẹ́ “ẹ̀ni miiran bí kò ẹ̀ Jèsù Kristi.” Àngẹ̀lì nínú Ìfihàn orí kẹwáá gbé ọ̀wọ̀ Rẹ̀ sókè sí ọ̀run, ó sì búra nípasẹ̀ Ẹ̀ni tí n bẹ̀ láàyẹ̀ títí láé àti láé, èyí tí ó so mọ̀ iran Kristi nínú orí kejílá, ẹ̀ni tí ó gbé ọ̀wọ̀ Rẹ̀ méjèjèjì sókè sí ọ̀run, tí ó sì búra nípasẹ̀ Ẹ̀ni tí n bẹ̀ láàyẹ̀ títí láé àti láé. Nínú Ìfihàn orí kẹwáá, Ó wà lóri omi àti lóri ilẹ̀ pẹ̀lú.

Ohun tí ó wà “láàárín àwọn etí” odò ni omi, Danieli sì gbọ̀ “ohùn ọ̀kúnrin kan láàárín àwọn etí,” nítorí náà, ohùn náà ti ọ̀dọ̀ ọ̀kúnrin tí ó wà lóri omi náà wá, ohùn náà sì ni iró omi odò Ulai.

Ní ojọ̀ kẹ̀rinlélógún oṣù kìn-ín-ní, bí mo ti wà létí odò nílá náà, èyí tí í ẹ̀ Híddékẹ̀lì; nígbà náà ni mo gbé ojú mi sókè, mo sì wo, sì kiyèsí i, ọ̀kúnrin kan wọ̀ aṣọ̀ ọ̀gbò, egbé-idí rẹ̀ sì fi wúrà dádára ti Úfàsì di mọ̀ra: Ara rẹ̀ pẹ̀lú dà bí bérílì, ojú rẹ̀ sì rí bí iranàwọ̀ mánámáná, ojú rẹ̀ méjèjèjì sì dà bí fitílà iná, apá rẹ̀ àti ẹ̀sẹ̀ rẹ̀ sì dà bí idẹ̀ tí a ti fọ̀ dàn, ohùn ọ̀rọ̀ rẹ̀ sì dà bí ohùn ọ̀pọ̀ ẹ̀niyàn. ...

Sùgbón iwọ̀, Dániẹ̀lì, pa ọ̀rọ̀ náà mọ̀, kí o sì di iwé náà ní èdídì, títí di àkókò ọ̀pin: ọ̀pọ̀ ẹ̀niyàn yóò máa sáré káàkiri, imọ̀ yóò sì pọ̀ sí i. Nígbà náà ni èmi Dániẹ̀lì wò, sì kiyèsí i pé, wò ó, àwọn miiran méjì dúró níbẹ̀, ọ̀kan ní ẹ̀bá kan etí odò, ẹ̀kejì sì wà ní ẹ̀bá kejì etí odò náà. Ẹ̀nikan sì sọ̀ fún ọ̀kúnrin tí ó wọ̀ aṣọ̀ ọ̀gbò, ẹ̀ni tí ó wà lóri omi odò náà pé, Yóò pé mélòó kan sí ọ̀pin àwọn ohun iyanu wònyí? Mo sì gbọ̀ ọ̀kúnrin tí ó wọ̀ aṣọ̀ ọ̀gbò náà, ẹ̀ni tí ó wà lóri omi odò náà, nígbà tí ó gbé ọ̀wọ̀ ọ̀tún rẹ̀ àti ọ̀wọ̀ ọ̀sì rẹ̀ sókè sí ọ̀run, tí ó sì fi ẹ̀ni tí ó wà láàyẹ̀ títí láé búra pé, yóò jẹ́ fún àkókò kan, àwọn àkókò, àti àbò àkókò kan; àti pé nígbà tí yóò ti parí itúká agbára àwọn ẹ̀niyàn mímọ̀, gbogbo nńkan wònyí yóò sì parí.

Mo si gbò, sùgbòn mi ò yé e: nígbà náà ni mo wí pé, Olúwa mi, kí ni yóò jé ìgbèyìn àwọn nńkan wònyí? Ó si wí pé, Maa lọ ní ọ̀nà rẹ, Danieli: nítorí a ti pa àwọn ọ̀rò náà mó, a si ti fi èdidi di wọn títi di àkókò ikeyin. Ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ ni a ó sọ di mímó, a ó si sọ di funfun, a ó si dán wọn wò; sùgbòn àwọn èniyàn búburú yóò maa hùwà búburú: kò si sí ẹni kankan nínú àwọn èniyàn búburú tí yóò lóye; sùgbòn àwọn ọ̀lógbòn yóò lóye. Danieli 10:4–6; 12:4–10.

Àwọn odò ńlá-ńlá Sínarì gégé bí Sister White ẹ mọ̀ọ̀kàn sí wọn, mejeeji ni a so mó iran kan níbi tí Kristi wà lóri omi tí ó si ń sọ̀rò, nítorí ohùn Rẹ̀ dàbí ariwo ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ omi. Nínú iran méjèèjì, a bi ibèèrè pé, “yóò pé tó igbà wo?” A tún sàfihàn àwọn odò méjèèjì nínú “ibèèrè àti idáhùn” Dániẹ̀li ti orí kejo, èyí tí í ẹ̀ ọ̀pá àárín àti ìpilẹ̀ Àdífẹ̀nítì. Níbẹ̀, àwọn odò méjèèjì jẹ̀ ààmì àwọn “àkókò méje” ti itúkà àti itẹ̀ mólẹ̀ ti ibi mímó àti ọ̀mọ-ogun pẹ̀lú. Àwọn odò méjèèjì mú ipa wọn ẹ̀ gégé bí ọ̀pá ibáwí Ọ̀lórùn, kí wọn tó tẹ̀ síwájú láti sà̀n wọ̀ inú itàn àwọn Míléráítì ti àngẹ̀lì àkókó, níbi tí William Miller ti sàwárí àkókó iyebiye à̀sọtẹ̀lẹ̀ rẹ̀, èyí tí í ẹ̀ ilà àwọn “àkókò méje” nínú Lefitiku ogún àti méfà. Àwọn odò méjèèjì dúró fún àwọn itúkà méjì ti ọ̀dún 2520, tí a mú ẹ̀ nípasẹ̀ àwọn kinniún méjì ti Ásírià àti Bábílónì, tí Tigris àti Yúfrẹ̀tì dúró fún, àti dájúdájú nípasẹ̀ Leah àti Rachel, àwọn ọ̀mọ-iyá Rébékà, tí ìgbéyàwó májẹ̀mú wọn ẹ̀lẹ̀ nígbà tí Ísàkì pé ọ̀mọ ogójì ọ̀dún, gégé bí a ti kọ̀ ó sínú Jẹ̀nẹ̀sìsì 2520.

Miller gbé titúkà “àkókò méje” kalẹ̀ nikan sí ijoba gúúsù ti Juda, èyí tí a mú ẹ̀ pẹ̀lú à̀sọtẹ̀lẹ̀ ọ̀dún 2300 ní ọ̀dún 1844. Ní ọ̀dún 1856, “wáinì tuntun” ti “àkókò méje” fi hàn pé titúkà kan náà dé bá ijoba àríwá, tí ó parí ní ọ̀dún 1798. Gégé bí ìsàwárí à̀sọtẹ̀lẹ̀ àkókó ti William Miller, omi odò Eufrate dé gégé bí ẹ̀kọ̀ alfa nínú itàn angẹ̀lì àkókó. Omi odò Ulai dé pẹ̀lú angẹ̀lì kẹ̀ta. Ìsàwárí alfa ti Miller ni àkókò méje tí odò Ulai sojú fún, àti ìsàwárí omega ti Hiram Edson ni àkókò méje tí odò Hiddekel sojú fún.

2520 dúró fún gígùn àkókò náà tí ó jọ̀ra fún ijoba kọ̀ọ̀kan, sùgbòn tí ó bèrẹ̀ tí ó si parí ní iyàtò ọ̀dún mẹ̀rindínlógbòn. 1798 jẹ̀ àmì àkókò ikeyin àti ibòwòlẹ̀ àngẹ̀lì àkókó ti Ìṣípáyá mẹ̀rínlá. 1798 ni ìmúṣẹ̀ ọ̀dún 2520 ti itúkà kiri tí a mú wá sórí ijoba àríwá nípasẹ̀ kinniún Ásírià. 1844 ni ìmúṣẹ̀ “àkókò méje” tí a mú wá sórí ijoba gúúsù, a si sàpẹ̀rẹ̀ rẹ̀ nípasẹ̀ kinniún Bábílónì. Àwọn odò méjèèjì jẹ̀ àfowọ̀kọ̀ ibèrẹ̀ àti ọ̀pin fún itàn àwọn ifẹ̀hónúhàn àngẹ̀lì àkókó àti kejì, èyí tí ó parí pẹ̀lú ibòwòlẹ̀ ẹ̀kẹ̀ta ní October 22, 1844, nígbà tí a fọ̀n fẹ̀rẹ̀ keje àti fẹ̀rẹ̀ ọ̀dún idásílẹ̀ pẹ̀lú ní Ojọ̀ Ètùtù àpẹ̀rẹ̀-òtítọ̀.

Nígbà náà ni iwọ̀ yóò mú kí a fẹ̀ ipẹ̀ ayeyẹ̀ ọ̀dún idásílẹ̀ ní ojọ̀ kẹ̀wáá oṣù keje; ní ojọ̀ ètùtù ni èyin yóò mú kí a fẹ̀ ipẹ̀ náà jákẹ̀jádò gbogbo ilẹ̀ yín. Lefitiku 25:9.

Gígbon ipẹ̀ kàkàkí keje jẹ̀ àmì iṣẹ̀ Kristi nínú dídapò Ìwà-Ọ̀lórùn Rẹ̀ pò mó ẹ̀dà èniyàn, a si sàfihàn rẹ̀ nípa ọ̀dún 2300 ti iran Odò Ulai; ipẹ̀ kàkàkí ọ̀dún idásílẹ̀ si jẹ̀ àmì májẹ̀mú ilẹ̀ náà tí a ti rú, tí a si mú wá sórí àwọn èniyàn Ọ̀lórùn, ohun tí Danieli pè ní ègún àti ibúra Mose, àti ohun tí Mose pè ní “ìjà májẹ̀mú Ọ̀lórùn.”

Bẹ̀ẹ̀ ni, gbogbo Ísírelì ti ẹ̀ ọ̀fin rẹ̀, àní nípa yíyàgò kúrò, kí wọn má bàa gbọ̀ ohùn rẹ̀; nítorí náà ni a ti da ègún náà sórí wa, àti ibúra tí a kọ̀ sínú ọ̀fin Mose iránsẹ̀ Ọ̀lórùn, nítorí pé a ti ẹ̀ sí i. Danieli 9:11.

“Ègún” àti “ìbúra” tí a kọ nípa rẹ̀ “nínú òfin Mósè” ní “ìgbà méje” tí ó wà nínú Lefítikù ogún-ún méfà. Ọ̀rọ̀ tí a tùmọ̀ sí “ìbúra” náà ní ọ̀rọ̀ Héberù kan náà tí a tùmọ̀ sí “ìgbà méje” nínú Lefítikù. Ègún náà, nítorí ìrèkojá ìbúra májẹmú tí ó wà nínú orí ogún-ún márùn-ún, ní a gbé kalẹ̀ nínú orí ogún-ún méfà, níbi tí Mósè ti sọ̀ ègún náà di mímọ̀ gégé bí “àríyànjiyàn májẹmú.”

Nígbà náà èmi náà yòò rìn ní ìtakò sí yín, èmi yòò sì jẹ̀ yín ní iyà ní ìgbà méje sí i nítorí èşè yín. Èmi yòò sì mú idà wá sórí yín, tí yòò gbẹsan aríyànjiyàn májẹmú mi; nígbà tí a bá sì kó yín jọ̀ sínú àwọn ilú yín, èmi yòò rán àjàkálẹ̀-àrùn sí àárín yín; a ó sì fí yín lé lówọ̀ ọ̀tá. Lefitiku 26:24, 25.

Oluwa mú idà kinniún Ásírià wá sórí ìjọba àríwá láti “jẹ̀ wọn níyà” nípa fífi wọn lé “owó ọ̀tá,” ní ọ̀dún 723 BC. Lẹ̀yìn ọ̀dún m̀erindínlógórin, ní 677 BC, ìjọba guúsù ní ìrírí ègún Mósè. Ègún Mósè ní ìjà idájọ̀ májẹmú. Fún ọ̀dún m̀erindínlógórin, Ọ̀lọrun lo àwọn kinniún Mesopotamia láti mú ogun náà kúrò, àti láti tẹ̀ ẹ̀ mólẹ̀. Ní ọ̀pin àkókò ọ̀dún m̀erindínlógórin náà, Nebukadinesári pa ibi-mímọ̀ run. Ogun tí ibèèrè Dániẹ̀lì tọka sí nínú èşè ketàlá ti Dániẹ̀lì méjọ̀ ní a sọ̀ di ẹ̀rú lábẹ̀ àwọn ọ̀tá wọn jálẹ̀ àkókò ọ̀dún m̀erindínlógórin kan tí ó parí pẹ̀lú iparun ibi-mímọ̀ náà, èyí tí í şe kókó mú tí a ní láti tẹ̀ mólẹ̀ nínú èşè ketàlá. Nígbà tí àwọn odò wònyí dé 1798 àti 1844 lótootò, a ti kó ogun kan jọ̀ gégé bí tẹ̀npilì, nítorí ogun jẹ̀ ara, ara sì jẹ̀ tẹ̀npilì. Ní ọ̀pin àkókò náà, tẹ̀npilì tí a kó ní gbogbo ọ̀dún m̀erindínlógórin náà yòò darapò mọ̀ tẹ̀npilì ọ̀run nínú ìgbéyàwó Ìwà-Ọ̀lọrun pẹ̀lú ẹ̀dá èniyàn. Ìgbéyàwó wà láàárín tẹ̀npilì méjì, ohun tí Ọ̀lọrun sì bá so pọ̀ kò gbọ̀dọ̀ yà.

Omi Tágírìsì dé sí 1798, omi Yúfirétì sì dé sí 1844. Kí àngẹ̀lì kẹta tó dé, àngẹ̀lì kejì ti dé, lẹ̀yìn èyí sì ní ní ipàdẹ̀ àgọ̀ ní Exeter, New Hampshire, ní ojọ̀ kẹ̀rìnlá sí ketàdínlógún, oşù kejọ̀, ọ̀dún 1844, ní a tú ìránşẹ̀ Èkún Ọ̀gànjọ̀ jade. Exeter tùmọ̀ sí “ilẹ̀ olódi omi,” àti ní ipàdẹ̀ àgọ̀ náà, ipàdẹ̀ èké kan wà tí wọn şe nínú àgọ̀ m̀ìràn, tí egbé kan láti Watertown, Massachusetts gbé kalẹ̀. Gégé bí Sister White ti sọ̀, àwọn omi tí wọn ti pilẹ̀ láti Édeni fẹ̀rẹ̀ tán láti tú ká bí “ìgbì òkun ñlá” kojá etikun ilà-oòrùn Orilẹ̀-Èdè Amérikà. Ilẹ̀-rírì tí ó dá ìgbì òkun ñlá yẹn sílẹ̀ şelẹ̀ ní Ogbà Édeni nígbà tí Sátàni şegun ẹ̀dá èniyàn, tí ó mú irúkèrúdo ilẹ̀ gíga kan wáyé ní Édeni, tí ìgbì rẹ̀ sì dé Èkún Ọ̀gànjọ̀ nínú itàn Mílléráítì. Ìgbì òkun ñlá náà n şàn wọ̀ Èkún Ọ̀gànjọ̀ nínú itàn àwọn egbèrùn lónà ọ̀górùn-ún m̀erínlélógójì, ìgbì tí ó sì bèrẹ̀ ní ilẹ̀-rírì èşè Ádámù dé ilẹ̀-rírì òfin Ojọ̀-Àikú ti Ìfihàn orí ketàlá.

Ohùn Kristi ní ohùn ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ omi, àwọn omi náà sì, nígbà tí a bá darapò wọn, ní wọn n dá ìfiranşẹ̀ ọ̀jọ̀ ikeyin sílẹ̀. Isaiah àti omọ̀ rẹ̀ Shearjashub dúró ní èşè kẹta orí keje lẹ̀gbẹ̀ adágún tó wà ní ọ̀pin òkè ọ̀nà omi, wọn sì n gbé ìfiranşẹ̀ ọ̀jọ̀ ikeyin kalẹ̀ ní àsikò idimólẹ̀ àwọn egbèrùn kan ó lé m̀erínlélógójì. Níbẹ̀ ní ikéde Isaiah sí Ahaz ọba aşıwèrè àti èniyàn búburú náà jẹ̀ pé Olúwa yòò mú omi Assiria wá sórí Ahaz, iyẹn ọba Sennacherib, omi rẹ̀ yòò sì kún dé ọ̀run.

OLÚWA sì tún bá mi sọ̀rọ̀, wí pé, Níwọn bí àwọn èniyàn yí ti kọ omi Şilóà tí n şàn diẹ̀diẹ̀, tí wọn sì n yọ̀ nínú Résínì àti omọ̀ Remálà; nítorí náà nísinsin yìi, kíyèsì i, Olúwa n mú omi odò wá sórí wọn, tí ó lágbara tí ó sì pọ̀, àní ọba Ásírià, àti gbogbo ọ̀go rẹ̀: yòò sì şàn kojá gbogbo àkànşẹ omi rẹ̀, yòò sì şàn kojá gbogbo etí bèbè rẹ̀: yòò sì gba àárín Júda kojá; yòò kún-àkúnnya, yòò sì şàn kojá, yòò dé àyàfi ọ̀run; àti fifé iyé rẹ̀ yòò bo fifé ilẹ̀ rẹ̀, iwọ̀ Ímánúẹ̀lì. Isaiah 8:5–8.

Ahaṣi kọ omi tí Oluwa “rán” sí i, nítorí náà Oluwa “rán” omi Asiria sí Ahaṣi. Ahaṣi “yò” nínú àjọṣe “Resini àti ọmọ Remaliah.” Ahaṣi “ń yò” nínú ìhìnre èké ti òjò àkẹyìn tí Resini àti ọmọ Remaliah dúró fún.

Résìní àti ọmọ Rémálià, ẹnì tí í ẹ̀ ẹ̀ Pékà, ọ̀ba ìjọ̀ba àrìwá, dúró gégé bí àfàwọ̀ṣe èké ti Aísáyà àti ọmọ rẹ̀. Ọ̀ba aláìmọ̀gbọ̀n àti búburú Áhásì “ń yò” nínú àjọ̀ṣepọ̀ tí àwọ̀n ẹ̀yà mẹ̀wàá àrìwá Ísírẹ̀lì àti Síríà ọ̀jọ̀ fún, ẹ̀yí tí ó jẹ̀ àpẹ̀rẹ̀ ìbáṣepọ̀ àìlòfin láàárín ìjọ̀ àti ìjọ̀ba ní àkókò òfin Àìkú. Áhásì ń yò, nítorí ìtíjù àti ayọ̀ ni àwọ̀n ìmọ̀lára méjì tó tako ara wọ̀n tí ìmísí lò láti bá àwọ̀n tí a ọ̀jọ̀ fún nínú àrìyànjìyàn òjò àpẹ̀ sọ̀rọ̀. Nígba tí Jéré máyà jẹ̀ ìwé kékeré náà, ó jẹ̀ ayọ̀ àti ìdùnnú ọ̀kàn rẹ̀, Jóẹ̀lì sì jẹ̀ kí a mọ̀ pé àwọ̀n ẹ̀niyàn Ọ̀lọ̀run kí yòò tíjù láéláé. Áhásì, gégé bí ará Laodíkíà, jẹ̀ afọ̀jú; nítorí náà ó ń yò nínú ìránṣẹ̀ omi èké, ó sì ń kọ̀ ìránṣẹ̀ omi òtítọ̀ ti Aísáyà sílẹ̀. Ó yẹ̀ kí ó tíjù nítorí pé ó gbẹ̀kẹ̀ lé ìránṣẹ̀ òjò àpẹ̀ èké tí ìkún omi ọ̀ba àrìwá ọ̀jọ̀ fún, sùgbọ̀n ó ti kọ̀ ìránṣẹ̀ Sílóà sílẹ̀.

Ifiranṣẹ̀ Shilóa ní Isaia orí kejọ̀ ni ifiranṣẹ̀ òjò ikeyin. Adágún Shilóa ni a dá mọ̀ ní Majẹ̀mu Titun gégé bí adágún Siloamu. Ní èdè Héberù tàbí Gírííkì, ó tùmọ̀ sí “ẹnì tí a rán.” Ó yẹ̀ fún Kristi láti lọ̀ kí Ó lè “rán” Èmí Mímọ̀. Isaia àti Ahasi wà légbẹ̀ adágún Shilóa, ìdánwò náà sì dá lóri bóyá kí a ní ìgbàgbọ̀ nínú adágún Shilóa gégé bí Isaia àti ọmọ̀ rẹ̀ ẹ̀ ẹ̀ ọ̀jọ̀ fún un, tàbí ìgbàgbọ̀ nínú Resini àti ọmọ̀ Remalia? Ahasi ń yan láàárín omi méjì, omi Shilóa tàbí omi ọ̀ba Asiria. Ahasi yò nínú àdéhùn àti ifiranṣẹ̀ tí Resini àti ọmọ̀ Remalia ẹ̀ ẹ̀ ọ̀jọ̀ fún, nítorí náà ó gba ìkún-omi idahoro, dípò omi tí ń sà̀n ní pẹ̀lẹ̀pẹ̀lẹ̀ ní ìdájọ̀ rẹ̀. Ìdájọ̀ rẹ̀ ń ọ̀jọ̀ fún òfin Ọ̀jọ̀ Àìkú nígbà tí ọ̀ba àrìwá ń kún ká gbogbo ayé bí ìkún-omi. Ó ń ẹ̀ ẹ̀ lẹ̀ láti ìgbà òfin Ọ̀jọ̀ Àìkú lọ̀, nígbà tí ìkún-omi Èkún Àárín Òru náà sì tún ń gbá ayé lọ̀.

Áhásì ń yò nínú àjọ̀ṣe àwọ̀n ẹ̀yà mẹ̀wàá ti àrìwá àti Síríà, bẹ̀ ẹ̀ ni ó sì ń yò nínú ìròyìn náà tí ó darapọ̀ ìjọ̀ àti ìpínlẹ̀, gégé bí a ti ẹ̀ ẹ̀ ẹ̀ rẹ̀ nínú gbogbo àjọ̀ṣe àìlòfin tí a rí nínú Ọ̀rọ̀ Ọ̀lọ̀run. Aísáyà ọ̀jọ̀ fún ará Filadéfià kan, Áhásì sì ọ̀jọ̀ fún ará Laodíkíà kan. Kristi so ẹ̀rì Aísáyà pọ̀ mọ̀ ti ara Rẹ̀ nígbà tí Ó wo afọ̀jú ọ̀kúnrin náà sà̀n, ẹnì kan ti Laodíkíà, ní adágún Sílóámù.

Bí Jesu sì ń kojá lọ̀, ó rí ọ̀kúnrin kan tí ó ti fọ̀jú láti ìgbà ìbí rẹ̀. Àwọ̀n ọ̀mọ̀-ẹ̀yìn rẹ̀ sì bẹ̀èrè lówọ̀ rẹ̀, wọ̀n ní, Olúkọ̀, ta ni ó ẹ̀ ẹ̀ ẹ̀, ọ̀kúnrin yìí, tàbí àwọ̀n òbí rẹ̀, tí a fi bí i ní afọ̀jú?

Jésù dáhùn pé, Kì í ẹ̀ ẹ̀ pé ọ̀kúnrin yìí ẹ̀ ẹ̀ ẹ̀, bẹ̀ ẹ̀ ni kí í ẹ̀ ẹ̀ àwọ̀n òbí rẹ̀: sùgbọ̀n kí a lè fi àwọ̀n iṣẹ̀ Ọ̀lọ̀run hàn nínú rẹ̀. Èmi gbọ̀dọ̀ máa ẹ̀ ẹ̀ Èni tí ó rán mi, nígbà tí ó ẹ̀ jẹ̀ ọ̀sán: ọ̀ru ń bọ̀, nígbà tí kò sí ẹnì tí ó lè ẹ̀ ẹ̀. Níwọ̀n ìgbà tí mo bá wà ní ayé, Èmi ni ìmọ̀lẹ̀ ayé. Nígba tí ó sì ti sọ̀ bá yìí, ó tutọ̀ sí ilẹ̀, ó fi itọ̀ náà dá amọ̀, ó sì fi amọ̀ náà kàn ojú ọ̀kúnrin afọ̀jú náà, Ó sì wí fún un pé, Lọ̀, wẹ̀ ara rẹ̀ ní adágún Siloamu, (ẹ̀yí tí itumọ̀ rẹ̀ jẹ̀, A Rán.) Nítorí náà ó lọ̀, ó sì wẹ̀, ó sì padà bọ̀ wá ní ríran.

Nítorí náà àwọ̀n aláduúgbò, àti àwọ̀n tí wọ̀n ti rí i tẹ̀lẹ̀ pé afọ̀jú ni í ẹ̀ ẹ̀, wí pé, Sẹ̀ ẹ̀yí kí í ẹ̀ ẹ̀ ẹnì náà tí ó máa ń jọ̀kòó tí ó sì ń ẹ̀ ẹ̀ bí? Àwọ̀n kan wí pé, Òun ni: àwọ̀n mífiran wí pé, Ó jọ̀ ẹnì náà: sùgbọ̀n òun wí pé, Èmi ni. Nítorí náà wọ̀n wí fún un pé, Báwo ni a ẹ̀ ẹ̀ la ojú rẹ̀?

Ó dáhùn, ó sì wí pé, Ọ̀kúnrin kan tí a ń pé ní Jésù dá amọ̀, ó sì fi i kun ojú mi, ó sì wí fún mi pé, Lọ̀ sí adágún Siloamu, kí o sì wẹ̀: mo sì lọ̀, mo sì wẹ̀, mo sì ríran gbà. Johanu 9:1–11.

A dán aláírí pèlú ọba aṣiwèrè àti ẹnì búburú, Áhási, ni a n dán wò bóyá wọn yòò fi igbèkèlè wọn sí adágún Sílóámù tàbí sí ikún-omi Ásíríà. A dán aláírí nàà mò pé òun jẹ afójú, sùgbón Áhási jẹ ọlórò, ó ti pò sí i ní ohun inú, kò sì nílò nńkan kan. Áhási ni wúndiá aṣiwèrè lẹbàà adágún ọjò àrò, aláírí nàà sì jẹ wúndiá ọlógbón. Omi tí a rán láti ibè wá, tàbí omi tí a rán láti Ásíríà wá, ni idánwò nàà.

Adágún ni ibi tí a ti n kó omi jọ, àti ní itumò àsoṭelẹ, adágún ni ibi tí a ti n kó oríṣíríṣi odò kéékèèké, odò nílá, àfonífojì omi, òkun, òkun gbígboòrò, adágún, ọjò àti iri láti inú gbogbo “àwọn omi” tí wọn n sojú ohùn Kristi jọ. Adágún ọjò ikeyin ni a fi omi tí n sàan láti inú adágún òkè dá silẹ. Adágún nàà n sojú iránṣẹ ọjò ikeyin nínú ọrò àdánwò kan. Ahasa kọ àwọn omi tí n sàan ní iròra, sùgbón afójú nàà gbòrán sí iránṣẹ tí ó ní ibáṣepò pèlú adágún nàà. Jèsù mú diẹ nínú Ìwà-Ọlórún Rẹ, tí a sàpẹrẹ rẹ gégé bí “itọ,” ó sì darapò mó amò, tí n sojú idapò Ìwà-Ọlórún pèlú ẹdà èniyàn, èyí tí Kristi n se ní Ibi Mímọ Jùlọ.

Kristi tutọ sí ilẹ, ó sì fi itọ Rẹ pò mó erupẹ láti se amò. Ó lo ọrò ihin tí iṣòkan Ìwà-Ọlórún àti ẹdà èniyàn n sàpẹrẹ láti fi yàn ojú ọkúnrin afójú nàà. Ọrò ihin tí iṣòkan Ìwà-Ọlórún àti ẹdà èniyàn n sàpẹrẹ ni ihin 1888, a sì pèsè rẹ láti yí èniyàn padà kúrò ní ipò Laodicea sí ipò Philadelphia. Sùgbón ihin nàà n bèèrè ikópa èniyàn. Wọn gbòdò lọ sí adágún nàà, lẹyin nàà kí wọn wẹ ara wọn.

Gbogbo èniyàn ti se, wọn si ti kùnà sí ògo Ọlórún, sùgbón Jèsù so pé ọkúnrin afójú nàà àti àwọn òbí rẹ kò se. Jèsù n yọ ibèèrè ebi kúrò nínú ipò ọkúnrin afójú nàà, ó sì fi i hàn gégé bí ọkúnrin kan tí a gbé dide láti fi olá fún Olúwa; àti ọkúnrin àsoṭelẹ nínú àsoṭelẹ Bíbèlì tí a gbé dide fún ète pé “kí a lè fi àwọn iṣe Ọlórún hàn ní gbangba” ni àsiá, èyí tí ó jẹ àkójopò àwọn ọkúnrin àti àwọn obinrin tí wọn ti yípadà láti Laodicea sí Philadelphia. Àsiá ni ibi tí a ti n fi àwọn iṣe Ọlórún hàn ní gbangba, nítorí iṣe Rẹ ni láti darapò Ìwà-Ọlórún pò mó èniyàn (gégé bí a ti sàfihàn rẹ nínú òróró amò), àti àwọn ebùn iṣegun iṣe nàà ni àwọn tí kí i se pé wọn gbọ iránṣẹ Laodicea nikan, sùgbón àwọn tí wọn tẹlẹ ilàna itónisónà inú iránṣẹ nàà. Ilàna itónisónà fún ọkúnrin afójú nàà ni pé kí ó lọ kí ó sì wẹ. Nígba tí ó ti lè ríran, kò nílò láti gbìyànjú láti fi olá fún Ọlórún, àwọn ipò tí ó yí i ká ló mú kí èyí se se.

Ó bèrẹ pèlú itòsí Kristi, lẹyin èyí si ni iṣe Kristi tẹlẹ. Iṣe ikeyin Kristi nínú ibi mímọ ti ọrun ní ibáṣepò pèlú èniyàn ni láti yí èniyàn padà láti inú àfonífojì egungun gbígbe tí ó ti kú, tàbí láti ipo jíjé òkú ní àwọn ọpópónà, tàbí láti jíjé afójú bí àdán. Iṣe ikeyin Rẹ ni láti tún àwọn èniyàn Rẹ dá sí àwòrán ara Rẹ, èyí nàà gan-an si ni iṣe tí Ó se nígbà tí Ó dá Ádámù láti inú erupẹ ilẹ, lẹyin nàà Ó sì mí ẹmí iyè sínú rẹ. Iṣe ikeyin ni iṣe àkókó, nítorí pé ní ibèrẹ Ó kọ amò nàà, lẹyin nàà Ó fi iyè Ẹmí Rẹ yàn án. Pèlú Ádámù, Ẹmí nàà ni ẹmí Rẹ; pèlú afójú ọkúnrin nàà, omi ni. Pèlú àfonífojì egungun tí ó ti kú ti Ẹsékíélì, ó jẹ ihinrere ikójopò kan tí ó dá ara nàà. Lẹyin nàà, a mí ihinrere kan ti ẹfúfú mērin sórí ara nàà, ó sì dide dúró gégé bí ogun alágbára.

Nígba tí afójú nàà si jẹ afójú, Jèsù rí i, lẹyin nàà si súnmọ ọn. Ó súnmọ afójú nàà nínú àyíká ibèèrè kan tí àwọn ọmọ-eyin Rẹ gbé dide, nípa bèè ó fún ara Rẹ ní ààyè láti fi ipilẹ àsoṭelẹ tó tọ kalẹ fún àpèjúwe nàà. “Àwọn iṣe Ọlórún” jẹ àmì àsoṭelẹ lóri ọpọlọpọ ilà ẹlérí oríṣíríṣi nínú Bíbèlì. Gbogbo ifihàn “àwọn iṣe Ọlórún” nínú Ìwé Mímọ ni a n mú se ní àkókò ọjò ikeyin. Jèsù n gbé àyíká itàn nàà kalẹ ní ọnà iránṣẹ ikeyin, gégé bí a ti sojú rẹ nínú Elijah nínú àwọn esẹ ikeyin Malaki.

A kò dá àwọn òbí nàà àti ọmọ afójú nàà lẹbi gégé bí ẹlẹsẹ, nítorí ẹyí ni àkókò àwọn işe àgbàyanu Olórùn, àti ní àkókò nàà ọkàn àwọn òbí àti ọkàn àwọn ọmọ yóò yí padà láti rí ọràn tí ó wà níwájú wọn. Ọràn nàà ni pé—bóyá a ti yí ọkùnrin Laodicea afójú nàà padà sí ọkùnrin Philadelphia tí a ti fi òróró yàn. Ẹyí ni ọràn tí ń dojú kọ àwọn òbí àti ọmọ nàà ní àkókò òjò ikeyin, nítorí ẹyí nàà ni àkókò idájọ pẹlú. Àti pé a ń şe àkókò idájọ nàà láàárín iran kẹta àti iran kẹrin gégé bí àsoṭélé májẹmú Ábúráhámù. Ọkùnrin afójú nàà ni iran ikeyin àti iran kẹrin, àwọn òbí rẹ sì ni iran kẹta. Ní àsikò yẹn, iranşé Élijà fi àwọn idílé sínú àwọn ipò níbi tí a ti fi ipá mú wọn láti gba tàbí kọ iranşé adágún Siloamu. Oba Ahasi, ẹni aşıwèrè àti èniyàn búburú, kọ iranşé adágún nàà, şugbón ọkùnrin afójú nàà gba á. Iranşé Élijà ti Malaki ni a gbé kalẹ nínú àyíká ègún kan şáájú ojó ńlá àti ẹrù ti Olúwa.

Nígba tí Jèsù şètò ipò tí à ń ronú lé yí, ó fi sínú àkótán ète işe iyanu nàà pé ó gbodò şişe nígbà nàà, nítorí àkókò kan yóò dé nígbà tí kò sí ẹni kankan tí yóò lè şişe. İşe tí Ó tọka sí ń şelẹ ní imọlẹ ọsán, a sì şe àfihàn ọpin işe gégé bí ọru. Itọkasí Rẹ ni sí iparí àkókò idánwò.

Nígba tí Ó bá parí işe idájọ Rẹ, Ó bó aşọ àlùfáà Rẹ kúrò, Ó sì wọ aşọ igbẹsan Rẹ. Nígba tí Ó bá parí işe yẹn ti pípa àwọn tí ó sonú yà kúrò lódò àwọn tí a gbàlà, işe igbàlà nàà dọpin. Àkókò àánú ti pa, ọru sì ti dé báyi nígbà tí kò sí ẹni tí ó lè şişe. Ifẹhónúhàn Kristi ki í şe ifẹhónúhàn Laodicea nikan sí ọkùnrin afójú kan, şugbón ó jẹ ifẹhónúhàn Elijah tí a gbé kalẹ nínú àyíká isúnmọ ipipade àkókò àánú, ẹyí tí ó jẹ imísí mímọ Kristi láti şişe fún igbàlà àwọn ọkàn.

Kíni Kristi kókó sún mó ọkùnrin afójú nàà, léyìn nàà ó pèsè ó sì fi oró nàà lélé, léyìn nàà ó fún un ní itónisónà fún işe kan tí ọkùnrin afójú nàà gbodò şe fúnra rẹ, àti pé ohun tí ó şe pàtàkì bakan nàà ni pé bí ó şe bẹrẹ sí í şe işe nàà ni iríran rẹ tún padà bọ sípò. Nígba tí ó bá ti ní iríran, a ti yí i padà láti jẹ Laodikean afójú sí Filadelfiani kan. Àkókò iyipadà ti àwọn ijọ méjèèjì nàà ni a mú şe ní ibèrè láti ọdún 1856 títi dé 1863.

Àkókò nàà ń şàfihàn iyàtò àárín àlikámà àti èpò búburú, àti fifi èdidì ikeyin kàn àwọn egbèrún ọgórùn-ún kan [ọgórùn-ún mērínlélógójì] tí a ó sì gbé sókè léyìn nàà gégé bí àsíá. Lésèkese, afójú nàà di àfiyèsí gbangba—nígba tí ó yí padà kúrò ní ipò Laodikia sí ti Filadelfia. Afójú nàà ni àwọn egbèrún ọgórùn-ún kan [ọgórùn-ún mērínlélógójì], àti ọba Ahasi búburú àti aláimọye ni àwọn èniyàn májẹmú àtijọ tẹlẹ tí a ti tu jáde kúrò ní ẹnu Olúwa. Ní àkókò kan nàà nínú itàn, Jèsù lè jẹ pé ó ń lo itọ Rẹ láti fi ta àwọn èniyàn májẹmú tuntun Rẹ ní òróró, tàbí pé Ó ń tú àwọn èniyàn májẹmú àtijọ jáde kúrò ní ẹnu Rẹ.

A ó tẹsíwájú àwọn èrò wọnyí nínú àpilẹkọ tí ó tẹlẹ.

“Işoro Tí ń Bọ”

“Pẹlú ipẹye tí ki í şe aşışe, Ẹni Aláilópin ń pa işirò mó pẹlú gbogbo orílẹ-èdè. Nígba tí a şì ń fi àánú rẹ hàn pẹlú àwọn ipè sí irónúpiwadà, işirò yíi yóò şì şì sílẹ; şugbón nígbà tí a bá dé ààlà kan tí Olórùn ti pátò sí, işe iranşé ibínú rẹ yóò bẹrẹ. Nígba nàà ni a ó pa işirò nàà, sùúrù Olórùn yóò dọpin; kò si ní sí ẹbẹ àánú mó ní ipò wọn.”

“Wólí nàà, bí ó ti ń wo lọ sí iran ọpọ ọdún tí ń bọ, ni a fi àkókò wa hàn níwájú iran rẹ. Àwọn orílẹ-èdè igbà yíi ni wọn ti jẹ olùgbà àánú tí kò tii ní àfiwéra rí. A ti fi ẹyí tí ó yàn jùlọ nínú

àwọn ibùkún Ọrun fún wọn. Sùgbón igbéraga tí ó pò sí i, iwora, ibòrìṣà, ègàn sí Ọlórùn, àti àimòòpè abẹ̀lẹ̀, ni a kọ sí wọn lórùn. Wọn ní tètè pa iṣirò wọn mọ̀ pẹ̀lú Ọlórùn.”

“Àwọn ojò náà ní sún mólé kánkán nígbà tí idààmú àti irúkèrúdò nílá yòò wà nínú ayé èsìn. Ọ̀pòlọ̀pọ̀ ọ̀lórùn ni yòò wà, àti ọ̀pòlọ̀pọ̀ olúwa; gbogbo ẹ̀fùùfù ẹ̀kọ̀ ni yòò máa fẹ́; Satani, nígbà tí ó wọ aṣọ̀ àwọn àngẹ̀li, ì bá tan àní àwọn àyànfẹ́ jẹ, bí ó bá ẹ̀é ẹ̀é.”

“Ègàn àgbáyé tí a da sórí iwà-bí-Ọlórùn tòótọ̀ àti iwà mímọ̀, ní mú kí àwọn tí kò ní iṣọkan aláàyé pẹ̀lú Ọlórùn pàdánù ibòwọ̀ wọn fún òfin rẹ̀. Bí àìní ọ̀wọ̀ fún òfin àtòrunwá náà sì ẹ̀ ní túbọ̀ hàn gbangba, bẹ̀ẹ̀ ni ilà iyàtò láàárín àwọn olùṣọ̀ rẹ̀ àti ayé, àti ijọ̀ tí ó fẹ̀ràn ayé, yòò túbọ̀ ẹ̀ kedere sí i. Ifẹ́ sí àwọn aṣẹ̀ Ọlórùn ní pò sí i nínú ẹ̀ka kan, gégé bí itẹ̀gàn fún wọn ẹ̀ ní pò sí i nínú ẹ̀ka kejì.”

“ÈMI NÍLÁ náà ní fi òfin Rẹ̀ hàn pé ó tọ̀. Ó ní bá àwọn tí ní sọ̀ ọ̀ di asán sọ̀rọ̀ nínú ijì, nínú ikún omi, nínú afẹ́fẹ́ líle, nínú imìtìtì ilẹ̀, nínú ewu lóri ilẹ̀ àti lóri òkun. Ní báyiì ni àkókò fún àwọn èniyàn Rẹ̀ láti fi ara wọn hàn pé wọn jẹ̀ olóòtító sí ilàna.”

“A dúró lóri ẹ̀nu-ọ̀nà àwọn iṣẹ̀lẹ̀ nílá àti ọ̀lọ́lá tí ní bọ̀. Olúwa ti sún mólẹ̀kùn. Lóri Òkè Òlífì, Olùgbàlà tún àwọn iṣẹ̀lẹ̀ tí yòò sáájú iṣẹ̀lẹ̀ nílá yiì sọ̀: ‘Èyin yòò máa gbọ̀ nípa àwọn ogun àti iròyin ogun,’ ní ó wí. ‘Orílẹ̀-èdè yòò dídè sí orílẹ̀-èdè, àti ijọ̀ba sí ijọ̀ba; ebi yòò sì wà, àti àjàkálẹ̀ àrùn, àti iṣẹ̀lẹ̀ ilẹ̀-rírì ní onírúurú ibi. Gbogbo nńkan wọ̀nyí ni ibẹ̀rẹ̀ irora.’ Bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé àwọn àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ wọ̀nyí rí imúṣẹ̀ diẹ̀ nígbà iparun Jerusalemu, wọn ní ilò tí ó tókàntókàn jù lọ̀ sí àwọn ojò ikeyin.”

“Johanu àti àwọn wólù miiṣà pẹ̀lú jẹ̀ ẹ̀lẹ̀rì sí àwọn iṣẹ̀lẹ̀ ẹ̀lẹ̀rùjẹ̀jẹ̀ tí yòò ẹ̀lẹ̀ gégé bí àmì ibòwá Kristi. Wọn rí àwọn ọ̀mọ-ogun tí ní kójo jọ̀ fún ogun, àti ọ̀kàn àwọn èniyàn tí ní rẹ̀ wọn nítorí ẹ̀rù. Wọn rí ayé tí a mú kúrò ní ipò rẹ̀, àwọn òkè nílá tí a gbé sínú àárín òkun, igbì omi rẹ̀ tí ní hó tí ó sì ní ru, àti àwọn òkè nílá tí ní mii nítorí igbéraga rẹ̀. Wọn rí àwọn àwo ibínú Ọlórùn tí a sí, àti àjàkálẹ̀-àrùn, iyan, àti ikú tí ní bọ̀ wá sórí àwọn olùgbé ayé.”

“Nísinsinyí Èmí idèna Ọlórùn ti ní yọ̀ kúrò láyé. Àti pé àwọn ijì líle, ijì árá, àjàlù ní òkun àti ní ilẹ̀, ní tẹ̀lẹ̀ ara wọn ní kíákíá. Imò sáyẹ̀nsì ní wá ọ̀nà láti ṣàlàyé gbogbo nńkan wọ̀nyí. Àwọn ààmí tí ní pò sí yíká wa, tí ní sọ̀ nípa isúnmọ̀ dídè Ọ̀mọ̀ Ọlórùn, ní a ní fi sí idí miiṣà yàtò sí idí ọ̀títọ̀. Àwọn èniyàn kò lè mọ̀ àwọn àngẹ̀li olùṣọ̀ tí ní dí àwọn ẹ̀fùùfù mērin mú kí wọn máa bàa fẹ́ títí a ó fi dí àwọn iránsẹ̀ Ọlórùn ní èdidi; sùgbón nígbà tí Ọlórùn bá pàṣẹ̀ fún àwọn àngẹ̀li rẹ̀ láti tú àwọn ẹ̀fùùfù náà sílẹ̀, iṣẹ̀lẹ̀ irú ibínú ẹ̀san rẹ̀ bẹ̀ẹ̀ yòò wáyé gégé bí kò sí àkọ̀silẹ̀ kankan tí ó lè ṣàpẹ̀júwe rẹ̀.”

“Ìpènjà kan ti fẹ̀ràn dé bá wa; sùgbón kò yẹ̀ kí àwọn iránsẹ̀ Ọlórùn gbékẹ̀ lé ara wọn nínú ipò pàjáwiri nílá yiì. Nínú àwọn iran tí a fi fún Isaiah, Ezekieli, àti Johanu, a rí bí ọ̀run ẹ̀ ní isopò pẹ̀lú pẹ̀kipeki mọ̀ àwọn iṣẹ̀lẹ̀ tí ní ẹ̀lẹ̀ lóri ayé. A rí itọ̀jú Ọlórùn fún àwọn tí ó jẹ̀ olóòtító sí i. Ayé kò sí láìní olùṣàkóso. Ètò àwọn iṣẹ̀lẹ̀ tí ní bọ̀ wà lówọ̀ Olúwa. Ọ̀ba-nílá ọ̀run mú ipín ayánmọ̀ àwọn orílẹ̀-èdè, pẹ̀lú àwọn ọ̀ràn ijọ̀ rẹ̀, sínú àbójútó tirẹ̀.”

“Ọlórùn ti fihàn ohun tí yòò ẹ̀lẹ̀ ní àwọn ojò ikeyin, kí àwọn èniyàn rẹ̀ lè múrasílẹ̀ láti dúró níwájú àwọn ijì àtakò àti ibínú. Àwọn tí a ti kilò fún nípa àwọn iṣẹ̀lẹ̀ tí ní bẹ̀ níwájú wọn kò gbọ̀dọ̀ jókòò nínú iretí alááfíà de ijì tí ní bọ̀, kí wọn máa tú ara wọn nínú pé Olúwa yòò dáàbò

bo àwọn olóòótó rẹ ní ojò ipónjù. A gbòdò dàbí àwọn èniyàn tí n dúró de Olúwa wọn, kí í ẹ̀ nínú ifojúsonà àìṣiṣe, bí kò ẹ̀ nínú iṣe àtakuntakun, pèlú igbàgbò tí kò yẹ. Kí í ẹ̀ àkókò nísinsin yí láti jẹ́ kí ọkàn wa di mímú lórí àwọn ohun tí kò ẹ̀ pàtàkì púpọ̀.”

“Nígbà tí àwọn èniyàn bá n sùn, Sátáni n ṣiṣe takuntakun láti tò àwọn nṁkan létò kí àwọn èniyàn Olúwa má bàa ní àánú tàbí idájó òdodo. Ìgbésẹ̀ ojò Àìkú ti n la ọ̀nà rẹ̀ lẹ̀ nísinsinyí ní inú òkùnkùn. Àwọn aṣáájú n fí ọ̀ràn tòótó nàà pamó, ọ̀pọ̀lopọ̀ sì nínú àwọn tí wọn darapọ̀ mó igbòkègbodò nàà kò rí fúnra wọn ibi tí iṣàn abẹ̀lẹ̀ nàà n tò sí. Ìjẹwọ̀ rẹ̀ rọ̀rùn, ó sì dà bí ẹ̀ni pé ti Kristeni ni; sùgbón nígbà tí yóò bá sọ̀rò, yóò fí ẹ̀mí dragoni hàn. Ojúṣe wa ni láti ẹ̀ gbogbo ohun tí ó wà ní agbára wa láti yí ewu tí a ti kilò rẹ̀ padà. A gbòdò gbé ibeèrè gidí tí ó wà ní àrìyànjiyàn kalẹ̀ níwájú àwọn èniyàn, báyii ni a ó sì fí ifarapa itakò tí ó munadoko jùlọ̀ sí àwọn igbésẹ̀ láti di òminira ẹ̀rí ọkàn mó. A gbòdò yẹ̀ Ìwé Mímó wò, kí a sì lè fí idí igbàgbò wa hàn. Wólù nàà wí pé, ‘Àwọn ẹ̀ni búburú yóò ẹ̀ búburú, kò sì sí ẹ̀ni kankan nínú àwọn ẹ̀ni búburú tí yóò lóye; sùgbón àwọn ọ̀lọgbón yóò lóye.’”

“Ìjọ̀ iwájú pàtàkì nàà wà níwájú wa. Láti kojú àwọn idánwò àti ifẹ̀sonà rẹ̀, àti láti ẹ̀ àwọn ojúṣe rẹ̀, yóò beèrè igbàgbò nílá, agbára, àti sùúrù àirẹ̀. Sùgbón a lè ẹ̀gun ní ògo; nítorí pé kò sí ọkàn kankan tí n sọ̀nà, tí n gbàdúrà, tí ó sì n gbàgbò, tí a ó fí dẹ̀kùn nínú ọ̀gbón àrẹ̀kẹ̀rẹ̀kẹ̀ ọ̀tá. Gbogbo ọ̀run ní ifẹ̀ sí àlàáfíà wa, ó sì n dúró de bí a ẹ̀ máa beèrè ọ̀gbón àti agbára rẹ̀. Gbogbo ipa ikòlù, yálá ní gbangba tàbí ní ikòkò, ni a lè fí iṣeyorí kojú sí, ‘kí í ẹ̀ nípa agbára tàbí nípa ipá, bí kò ẹ̀ nípa Ẹ̀mí mi, ni Olúwa àwọn ọ̀mọ̀-ogun wí.’ Ọ̀lọrun n fẹ̀ tán nísinsinyí gẹ̀gẹ̀ bí ó ti fẹ̀ rí ní igbà àtijó láti ṣiṣe nípasẹ̀ isapà èniyàn, àti láti ẹ̀ àwọn ohun nílá nípasẹ̀ àwọn ohun èlò aláìlera. Kí yóò ẹ̀ nípasẹ̀ iye púpọ̀ ni a ó fí gba iṣẹ̀gun, bí kò ẹ̀ nípasẹ̀ ifarabalẹ̀ pípé ti ọkàn fún Jèsù.”

“Nísinsinyí, nígbà tí àánú sì n dúró pẹ̀, nígbà tí Jèsù sì n bèbẹ̀ fún wa, ẹ̀ jẹ́ kí a ẹ̀ iṣe pípéye fún ayérayé.” Southern Watchman, December 25, 1906.